

Izua

Pérgola, 21. zk., 1990-10.

Bere ikaskide Nathalie-ren klase-nota batzu behar dituela eta Brusselasetik kanpora dagoen auzo batera joango al naizen galdetu dit alabak.

Ez duela benazko zuzenbiderik ezagutzen, baina... behin joan zen alaba bera ikaskidearen etxera, eta badaki nola joan, baina ezin dit idatzitako zuzenbiderik eman: "Hara..." –hasi zait esaten– eta berehala etorri zait gogora orain gutxi gertatu zitzaidana...

Galdu egin nintzen!

Ez baitut hiria ezagutzen.

Alabak Metroaren geltokiak ongi notatuak eman bazizkidan ere, ustekabeen lehen aldaketa egin behar nuen geltokia pasa egin zitzaidan... Ez nire zabarkeriaz, halere. Ni jendartean lotuta, itota!, wagoitik garaiz ezin irtenez, geratu nintzen, eta gero ere kosta zitzaidan hurrengo geltokian jaistea. Itzuli egin behar izan nuen, berriro abiatzeko... Ordu bete gero aldaketa handi batekin aurkitu nintzen: arestian hain estu eta hertsiki egindako bidaia deseroso eta kezagarria, eskuak, batzu beltzak eta horiak!, susmatzen baintuen gorputzean!, goitik behera, nire ikara aurpegian igerri zidatelako seguraski!, baina gero, lanera sartzeko ordua iragana zelako, erdi hutsik zihoan metroan eseri nintekeen eserlekuan bakarrik, eroso asko, eta hemen metroko tram-wagoiak irten egiten dira lurpetik gainaldera, eta nirea argitara irten zenean, gure herrian aspaldiko tranbien modura, kaleak eta inguruetakoz auzoak ezagutzeko aukera eman zidan bidaia hark; pozik nindoan, egun eguzkitsu hartan... metro-tram-wagoia leku ageri eta huts hartan, geratu zen arte...

Geratu, osorik!, hura baitzen azken geltokia!

Hor jaitsi ziren geratzen ziren bidaiari urriak, eta nik neerlanderaz ezin ulertu nionez gero, tram-eroaleak frantses txar batean adierazi zidan han amaitzen zirela trenbideko errailak!, han ematen zuela tramak itzulia!!

Eta, idatzia neukan nire zuzenbideaz galdetu nion.

"Heyzel?", bai hemen gaude, esan zidan, eta zuzenbide hori hemendik laster duzu: har ezazu eskuineko bide hori –seinalatu zidan hatzez– eta zuhaitz horien atzean, ezkerretara, hemendik ikusten ez dugun etxebizitzako bloke bat aurkituko duzu... hor dago zu bila zabiltzan helbidea..."

Eskertu nion gizonari eta jaitsi nintzen.

Nahiko galdua nengoen paraje hartan, egia esan. Alabak jarri zidan geltokiaren izena han zegoen, "Heyzel", baina ez zidan esan izen hark basamortu hura ere barruan zuenik. Nik uste izan nuen hiriko beste edozein kale bezalakoa zela, eta kale horretan zenbakia eta solairua jakinik, igo besterik ez nuela egin behar, eta atea jo eta han irtengo zela nire alabaren ikasbidea, eta honek ematen zizkidan liburuak hartu eta itzulian bide beretik etxeratuko nintzela, unibertsitalek ikasketak egiten ari zen alabaren bizilekura.

Gaixotu egin baitzitzaidan horretan ari zela, eta ni, ama izan, eta harako bidaia luzea egin eta han jarri nintzaion, alaba oheratua zegoen bitartean, kontu eginaz kanpo bere klasetako nota eta liburuekin joan-etorriak egiten.

Ikasturtea gal ez zezan.

Eta hau dena hiria ezagutzen ez nuela, noski...

Baina ez naiz oraindik alaba eskatzen ari zaidan bidaiaz ari, buruan dudan lehen esperientzia eta eskarmentu hartaz baizik...: hartu nuen, bada, metroko gidariak esandako bidea, oraindik egiten ari zirena, harrietatik!, eta noizpait heldu nintzen zuhaitz haien atzean zegoen etxe-bloke handi bat ikustera; ez zegoen han bertan!, nik uste izan nuen bezala, baizik eta zuhaitzen "atzean", bai, baina goian eta bostehun bat metro urrunago... Bien arteko zelai abandonatu hartan gazte batzu zebiltzan futboleak jokatzen, eguzkitan, eta hain gaztetxoak ez ziren beste arlote zarpail batzu lurrian etzanda zuhaitz bakarraren gerizpean niri begira: ni gorantz nindoala haiek ni berengana nindoala ikusten zuten bideari so... Pentsatu nuen hantxe geratzea, itzuli eta arineketan ihesari ematea ere! Izutu egin nintzen... Ez nuen diru asko poltsan, baina nuen hura eta paperak!, atzerrian nik behar-beharrezko nituen nire nortasun agiriak... Baina asmo hori oinez aurrerantz jarraian nindoala izan nuen, eta martxa onean, ez zezatela beldur nintzela sumatu... Eta hurbildu nintzenean, ni neure bidetik, haiek bidetik at baina gertu eta hirurak neri begira, lotsagabe, eta nik ikuspuntua urrun, han goiko etxebizitzaren blokearen laugarren leiho lerroan dagoeneko hantxe eta ate joka banengo bezala... eta gizon izatera iristen ez ziren gazteen parera heldu nintzenean, zutitu egin zen bat, zerbait esan ere egin zidan bere hizkuntzan, auskalo zer!, baina ez zen nigana aurreratu, halere!, eta beste biek, barre egin zuten... Ni, gora, gora, ez azkarrago, ez nien beldurrik hain nabarmen erakutsi nahi, ez bainuen inguruan beste inor ikusten...

Etxe-blokera iritsi nintzenean, porlanezko etxesail tantaiaren atzean ezkutatu nintzen!

Eta hormaren kontra zutik etzan!

Orduan konturatu nintzen eskuetako hatzak nire poltsatxoaren inguruan korapilatuta nituela, eta bi eskuak eta poltsa urdailaren kontra neuzkala, bihotzak han ematen zizkidan taupadei eutsi ezinik...

Ulertu nuen nolako itxuratan ikusi ninduten gazte haiek igotzen!

Ez nuen etxe blokearen kantoitik atzera begiratzeko burua agertu nahi izan... Beharbada hortxe zetozen!...

Berehala eta presaka jarri nintzen bloke tantaiaren atarietako zenbakien artean nerearen bila... aurkitu nuen eta sartu nintzen igogailuan, laugarren bizitzako korridore iluneko 4-B inperzonaleko atea jo nuen... eta neska gaztea irten zen!... Lasaitu nintzen! Ez bainekien oraindik nor irtengo zen ate hartatik!... Nor nintzen esan nion bezain laster (ez lehenago, alafede!) irriño batek argitu zion aurpegia eta nire alabarena bera iruditut zitzaidan!

Hark ere aise igerri zidan larrialdia.

Barrura pasa arazi eta eseri nintzenean, zigarrotxo bat erreaz lasaitu nintzen. Gero, neuk eskatu nion, mesedez, geltokiraino lagunduko al zidan, eta ikusi nuen pozik egin

zidala mesedea; bi lagun bezala jaitsi ginen, eta bidean eskatu nion gertatutakorik nire alabari ez esateko, hau kezkatu ez zedin...

Beherakoan, gazte traste haiek ez ziguten begiratu ere egin.

Hau pasa zitzaidan, bada, orduan.

Nire lehen eskarmentu hartan.

Orain, nire alaba beste ikaskide baten, Nathalie-ren, helbidea ematen ari zaidanean konturatu naiz beste ikaskideak ez ziola ezer esan, bestela ez zidan enkargu berri hau hain arduragabe, hain laxo, emango:

"Amatxo, erraza da... -ari zait esaten-. Metroan "Montgomery" geltokiraino joaten zara, hemen "Midi" aldera doana hartu behar duzu, gero "Arts-loi"n aldatu eta "Maeelbeck"en geratzen denean, irten, eskuinera har eta jarrai oinez kapera txiki bat aurkituko duzun arte, baina zuk segi zuzen... malda txiki bat egiten duen kalerarte, eta hemen segi bidegurutze bat aurkitzen duzun arte eta hementxe zeuk erdiko bidea hartu eta jaisten zara etxalde batzu, kotxei sarrera debekatzeko kate batez lotutako bi taket aurkitzen dituzun arte... eta bertan: horixe da kalea, ezin zara galdu!... konforme?".

Baietz esan diot, argi dagoela... Zer esango diot halako estuasunean ikasketetako lanak, eri eta guzti, egiten ari den alabatxoari...

"Ba kale horretan... ez dakit zer zenbaki duen etxeak, eta telefonorik ez du, baina neuk erabili nuen seinale bera hartzazu kontuan: buzoiak daude bi solairuko etxe horietan, denetan, baina buzoiazen ondoan txirrina dagoen etxetxo bakarra de Nathalie-rena, hor duzu!".

Hartu dut kontu handiz puntu guzti hauen banakako nota idatzia, eta irten naiz.

Metroari dagokion guztia ongi irten zait.

Oinezkoa egiten hasi naizenez joan naiz puntuz puntu esandakoak betetzen; ondo, baina katearekin lotuta dauden bi taketak ez ditut aurkitu... Hain urduri jarri naiz aginduak ongi bete nahian... nahastu egin naiz, nonbait! Nahiko iluna dago eguna; aterkiarekin etorri naiz, euririk egin ez badu ere; eguerdia da, baina etorbide nagusitik kanpo, kaletxo hauetatik ez dabil ez kotxe ez inor. Bestalde, ez dut gehiegi mugitu nahi, inguru honetatik kanpora irten eta erreferentzia guztiak galtzeko beldur bainaiz!... Zalantzan nago berriz Metrorako bidera itzulian egin eta berriro hasiko ote naizen... Kotxe bat dator!, eta espantu handiz gerarazi dut, baina nola eskatuko diot orain neronek ezagutzen ez dudana helbidea aurkitzeko modua?!... Halere nire errosarioa entzuten ari dela katea aipatu diodanean... irrifartxo batekin esan dit, ah!, ezetz: "Connais pas" (ez dut ezagutzen)... Eta alde egin dit! Gehiago mugitu beharrean, bertan zain geratu naiz, ea bakardade isil hartan beste inor pasatzen den... beharbada bazkaltzen ari dira denak! Alditxo batera han dator adineko gizon bat bere txakurrarekin paseatzen. Galdetu diot ea ingurua ezagutzen duen. Bai, noski, aspaldi bertan bizi dela. Eta taketak eta katea aipatu dizkiodanean: "Ah!, bai", esaten dit, "baina bada bi hilabete kendu dituztela..." Nire poza!... Non zeuden, galdetu diot, eta gizonak begikotasun hunkigarritz lagundu dit, hurbil... hementxe daude oraindik agerian markak!... Bi solairuko etxetxo berdinez osatutako kalea da, bakoitzak bere lorategi txikia aurrean duela. Hemendik aurrera... eginga dago! Gizona eta txakurra eskertu ditut bihotzez, honi burutik eskua pasiaz, eta utzi naute, joan dira... Hasi naiz orain kale mutur batetik buzoiak banan-banan, kontu handiz, begiratzen, txirrinaren bila orain;

badaezpada ere gertutik behatu behar dut... Laugarren etxetxoan ez dut begiratu beharrik izan, tiranteak eta kapela daramatzen gizon bat belarra ebakitzen ari delako, eta Nathalie-ren etxean ikasleak bakarrik bizi baitira!... Hala, gizonaren etxaurretik pasa eta aurrera noala, gizona bera izan da ausarki neri begira geratu dena, eta gero bere lana utzi, motorra geratu, eta galdetu didana:

"Ça va, madame?..." (Ongi sentitzen zara, andrea?)

Hirurogei bat urteko gizon mehe-txiki bat da.

"Bai –erantzun diot–, eskerrik asko".

Eta tirante, kapela eta betaurrekodunak jarri du motortxoan martxan berriz.

Neure bideari segitu diot, geratu gabe, badaezpada ere!...

Honelaxe pasa dut kale guztia, etxez etxe, atariz atari, buzoiairen ondoan dagoen txirrinaren hila, eta kontu handiz arakatu dut hau, zeren eta oso txikiak, diskretuak!, diren txirrinak ere egiten baitira gaur egun... Eta itzulian kaleko beste aldetik hasi naiz gero gauza bera egiten... Somatu dut bere lorategiko belarra mozten ari den gizonak ez nauela bistaz galtzen... Eta honetan pipa piztu du, makina geratu gabe, deskantsurako bezala, baina ez da hori... antzeman diot... niri begira jarri baita orain lotsagabe!...

"Tak-tak-tak...", alferrik gasolina gastatzen...

Eta oraindik txirrinik aurkitzen ez dudanez, hasi naiz larritzen, itotzen... Halakoxea bainaiz ni. Eta itzulian bide erdian nagoenean berriz, berriz bere parean, pentsatzen ari naiz: "falta diren horietako batean aurkituko al dut txirrin hori...". Eta honetan, gizonak, orain aurrez-aurre, beste espaloitik, bere motorra geratu eta mundua hustu balitzan bezalako oihartzunaren erditik botatzen dit berriz:

"Ça va, madame?!!"

Nik baietz, berriz, eta berriz "Merçi..." Eta pentsatzen, alabak behar dituela Nathalie-ren apunte hauek... bestela honez gero aspaldi alde egin nuen zulo honetatik!... xagutxo bat tranpa barruan bezala sentitzen bainaiz... eta gizona orain nire atzetik abiatu da... gehiegi hurbildu gabe, baina nere pauso eta geldialdi berak errepikatzen... Ni ez naiz aurrez aurre begiratzera ausartzen, zeharka begira ikusten dut hura, baina pozik galdetuko nioke nire aldetik zahartxo horri ea "ongi aurkitzen den..." Ez naiz ausartzen ordea!!... 'Bi etxe gehiago ditut aurrean kalea amaitzeko; nire estuasuna!..., ez da beste inor ageri kale honetan eta... azkenean!, txirrina buzoiairen ondoan hor dago geldigeldirik nire zai bezala!!... arin joan naiz eta zapaldu dut!... Begiratu diot orain gizonari aurrez-aurre... hor dago irrifartsu, isi-isilik, niri begira!...

Eta Nathalie irten da zarata batekin bigarren bizitzako leihotik; ezagutzen dut, bera nire alaba ikustera etorri zen batetik, eta esan dit goitik: "Ah!...", jaitsiko dela...

Orduan gizontxoan argi eta garbi hurbiltzen zait, orain lotsatuta, esateko: "Hara!, banindoa telefonoz deitzera zure bila etor zitezene... Hemen inguruan dugu deskantsurako edo... psikiatrikoa... eta batzutan ihes egin eta zeuk bezalako gauza arraroak egiten harrapatzen baitituzte..."